

Instructie voor tussenkomende organismen

Risicoanalyse en preventiemaatregelen van speelterreinen

Welke elementen moeten aanwezig zijn in de rapportage?

Deze instructie werd opgesteld in het kader van artikel 2 §2 2° van het koninklijk besluit van 27 april 2007 ter bepaling van werkingscriteria en de modaliteiten van de controle op de werking van tussenkomende organismen.

Het doel van de risicoanalyse is het kunnen aantonen dat alle gevaren zijn geïdentificeerd, dat de daaruit voortvloeiende risico's zijn beoordeeld en op welke manier een niet-aanvaardbaar risico tot een aanvaardbaar risico werd herleid met preventiemaatregelen.

Deze instructie preciseert onder andere wat een risicoanalyse is, alsook welke elementen verplicht aanwezig moeten zijn in de rapportage ervan.

1.	Het kader van de risicoanalyse	2
2.	Verloop van een risicoanalyse.....	2
2.1.	Identificatie van de gevaren.....	2
2.2.	Het bepalen van de overeenkomstige risico's	3
2.3.	Evaluatie van het risico	3
3.	Preventiemaatregelen	4
4.	Rapport van de risicoanalyse en preventiemaatregelen.....	4

1. Het kader van de risicoanalyse

Op basis van het koninklijk besluit van 28 maart 2001 betreffende de uitbating van speelterreinen is de opmaak van een risicoanalyse door de uitbater wettelijk vereist vooraleer het speelterrein ter beschikking wordt gesteld van het publiek. De uitbater kan worden bijgestaan door derden, waaronder de tussenkommende organismen. In deze tekst wordt met risicoanalyse verwezen naar de risicoanalyse die de uitbater moet kunnen voorleggen, tenzij anders gepreciseerd.

Met de risicoanalyse moet de uitbater aantonen dat zijn dienst voldoet aan de algemene veiligheidsverplichting bepaald in artikel IX.2 van het Wetboek economisch recht.

De risicoanalyse moet worden uitgevoerd van het speelterrein in zijn geheel, inclusief voor de desbetreffende gevaren van de geplaatste speeltoestellen die niet in overeenstemming zijn met de Europese norm(en), en van de andere aanwezige producten die niet als speeltoestel beschouwd worden maar een impact kunnen hebben op het veiligheidsniveau van het speelterrein.

2. Verloop van een risicoanalyse

Een risicoanalyse bestaat uit drie luiken:

1. het **identificeren van de gevaren** die bij het speelterrein en tijdens het gebruik ervan aanwezig zijn;
2. het vaststellen en nader **bepalen van de overeenkomstige risico's** voor de veiligheid van de gebruikers en derden tijdens het gebruik van het speelterrein;
3. het **evalueren van die risico's**.

Een **gevaar** is een potentiële bron van fysiek letsel of aantasting van de gezondheid, m.a.w. een intrinsieke schadelijke eigenschap van een situatie of product dat bedreigend is voor de gezondheid van de mens. Een gevaar is dus dat wat onheil, schade kan veroorzaken.

Een **risico** is de kans dat een potentieel gevaar resulteert in een daadwerkelijk ongeval en de ernst van het letsel of de schade die dit tot gevolg heeft. Een risico is dus een combinatie van de omvang van de mogelijke schade (ernst) veroorzaakt door het gevaar, en de kans dat de schade optreedt.

Voor alle risico's die niet aanvaardbaar zijn, moet de uitbater preventiemaatregelen nemen waardoor de risico's verminderen tot een aanvaardbaar niveau en het speelterrein veilig kan uitgebaat worden. Het KB verplicht strikt genomen niet om de herberekening van het risico na het nemen van de preventiemaatregelen op te nemen in de risicoanalyse.

De resultaten van de risicoanalyse worden opgenomen in een rapport met een minimale inhoud zoals beschreven onder punt 4.

2.1. Identificatie van de gevaren

Het [KB van 28 maart 2001 betreffende de uitbating van speelterreinen](#) bevat als bijlage een lijst van gevaren. De risicoanalyse moet rekening houden met de gevaren die deze bijlage opgenomen zijn. Andere gevaren mogen er ook in opgenomen worden.

Het identificeren van gevaren kan uitgevoerd worden door middel van bijvoorbeeld een checklist.

Alle gevaren die bij het speelterrein en tijdens het gebruik ervan aanwezig zijn, moeten in het rapport van de risicoanalyse vermeld worden, inclusief de gevaren waarvan het risico aanvaardbaar is. Gevaren die niet aanwezig zijn, moeten niet opgenomen worden.

Voorbeelden:

- een vijver is volledig omheind met een hek: het gevaar is het water en is nog steeds aanwezig, maar het risico op verdrinking is aanvaardbaar door het aanbrengen van een omheining. Toch moet dit gevaar in de risicoanalyse vermeld worden;
- een speeltoestel met een volledig begrensde opening die niet voldoet: het gevaar is hoofdbeknelling en er is een risico voor ophanging/wurging. Dit moet in de risicoanalyse opgenomen worden;

- een moeilijk toegankelijk speeltoestel met een brug op 2,5 m hoogte is voorzien van een reling: het gevaar voor vallen is aanwezig met een risico op schedelbreuk. Dit moet in de risicoanalyse opgenomen worden;
- een speelterrein staat in het midden van een stad. Er zijn geen bomen of planten op of in de onmiddellijke omgeving van het speelterrein. Het gevaar ten gevolge van de aanwezige groenvoorziening moet niet worden opgenomen in de risicoanalyse.

Voor de uitbater is de vermelding van een toepasselijke norm op het speeltoestel of een schriftelijk bewijs dat het speeltoestel aan een toepasselijke norm voldoet (bijv. een certificaat, risicoanalyse of verklaring op eer), voldoende om ervan uit te gaan dat het speeltoestel veilig is voor de gevaren die door deze norm gedekt worden. Voor speeltoestellen die afwijken van een toepasselijke norm, kan de uitbater met een zelfgemaakte risicoanalyse of een risicoanalyse uitgevoerd door de fabrikant of een tussenkomen organisme, aantonen dat het speeltoestel veilig is. Merk hierbij op dat de risicoanalyse van het speeltoestel niet de risicoanalyse van het speelterrein is. De risicoanalyse van het speeltoestel moet wel deel uitmaken van de risicoanalyse van het speelterrein. De gevaren van speeltoestellen die niet voldoen aan een toepasselijke norm, moeten eveneens in de risicoanalyse van het speelterrein opgenomen worden.

2.2. Het bepalen van de overeenkomstige risico's

Voor elk aanwezig gevaar (hoe klein ook) moet(en) het (de) overeenkomstige risico(s) voor de veiligheid van de gebruikers en derden, individueel bepaald worden.

Het risico moet duidelijk en ondubbelzinnig omschreven worden.

Indien van toepassing, moet bij de risicoanalyse ook rekening gehouden worden met de gebruiksinstructies van de fabrikant. Indien van die instructies afgeweken wordt, moet dat opgenomen worden in de risicoanalyse en uitvoerig gerechtvaardigd worden.

2.3. Evaluatie van het risico

Er bestaan verschillende methodes om risico's te evalueren.

De uitbater of het tussenkomen organisme die/dat de risicoanalyse uitvoert, is vrij in het kiezen van een methode.

De volgende elementen zijn belangrijk:

- de gebruikte evaluatieschaal;
- de gebruikte waarden voor de verschillende parameters zoals bijv. waarschijnlijkheid, ernst, de blootstelling, met vermelding van de legende (schaal);
- de gebruikte waarden en het eindresultaat voor het risico moeten correct en realistisch zijn.

Voor gevaren die gedekt worden door een toepasselijke norm moet het risico niet geëvalueerd worden indien verwezen wordt naar de toepasselijke norm.

Voor gevaren en daaraan verbonden risico's die niet eenduidig te bepalen zijn op basis van visuele vaststellingen zonder proeven uit te voeren, kan in de risicoanalyse vermeld worden op basis van welke elementen men er redelijkerwijze kan van uitgaan dat het risico aanvaardbaar is. Bijvoorbeeld: voor de risico's ten gevolge van de draagkracht en het evenwicht van het speeltoestel (KB, punt 2.1 van bijlage): "De steunbalken van het toestel zijn van een standaarddikte en vertonen geen zichtbare schade of rotvorming." of "De basis van het speeltoestel is zo breed ten opzichte van de hoogte dat de kans op omvallen verwaarloosbaar is".

3. Preventiemaatregelen

Teneinde de aanwezige risico's te reduceren tot een aanvaardbaar niveau, moeten preventiemaatregelen vastgesteld worden.

Deze omvatten onder andere:

- technische maatregelen;
- organisatorische maatregelen;
- toezicht;
- informatieverstrekking.

4. Rapport van de risicoanalyse en preventiemaatregelen

Het rapport van de risicoanalyse moet een weerspiegeling zijn van de situatie van het speelterrein, de reeds toegepaste preventiemaatregelen, de omgevingselementen en de andere aanwezige producten op het moment waarop de risicoanalyse gemaakt wordt. Alle elementen die deel uitmaken van de risicoanalyse moeten opgenomen zijn in het rapport.

Het rapport van de risicoanalyse moet ten minste de volgende elementen bevatten:

- het document geeft duidelijk aan dat het om een risicoanalyse gaat. Het woord "risicoanalyse" moet duidelijk gebruikt worden in het rapport. Andere woorden zoals "ingebriikstellingskeuring" of dergelijke zijn niet aanvaardbaar;
- een beschrijving van het speelterrein waarop de risicoanalyse werd uitgevoerd: het adres van het speelterrein, de identificatie van de uitbater en de identificatie van elk speeltoestel;
- de datum waarop de risicoanalyse werd uitgevoerd;
- de identificatie van de persoon die de risicoanalyse heeft uitgevoerd en het tussenkommend organisme;
- indien normen werden gebruikt voor de uitvoering van de risicoanalyse, moeten die vermeld worden met hun versie;
- alle gevaren die tijdens de inspectie aanwezig waren inclusief de daaraan verbonden risico's met hun evaluatie. Ook de in overweging genomen waarden en parameters om de risico's te evalueren zijn met hun quotering in het rapport aanwezig. De argumentatie voor de quotering van de waarden en parameters kunnen in het rapport of een bijlage aan het rapport opgenomen worden;
- de evaluatieschaal en eventueel de vermelding van de methodiek gebruikt voor de evaluatie;
- het besluit van de risicoanalyse. Hoewel strikt genomen niet verplicht, mag in de risicoanalyse, per risico ook de beschrijving van de preventiemaatregelen die tot een aanvaardbaar risico kunnen leiden, vermeld worden.